



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Dalibora Bruka a soudců JUDr. V. Doležela a JUDr. Ivony Ryšánkové v právní věci žalobce **V.Z.**, nar. XXXXX, bytem XXXXX, zastoupeného JUDr. Marií Šupkovou, advokátkou, AK se sídlem Uherské Hradiště, Svatojiřské nábřeží 1208, proti žalované **D.N.**, nar. XXXXX, bytem XXXXX, zastoupené JUDr. Matúšem Hribem, advokátem, AK se sídlem Bardejov, Na Hradbách 5, Slovenská republika, *o vypořádání společného jmění manželů*, o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 18. dubna 2014, č. j. 7 C 197/2007-439,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně **se potvrzuje.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem soudu I. stupně citovaným v záhlaví tohoto rozsudku bylo rozhodnuto takto: I. Ze společného jmění účastníků V.Z. a D.N., jejichž manželství bylo rozvedeno rozsudkem Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 6. 4. 2005, č. j. 6 C 377/2004-16, který nabyl právní moci dne 24. 5. 2005, se do výlučného vlastnictví žalobce V. Z. přikazují následující věci pod položkami: 1. Kulečnickový stůl zn. PREMIER 25.000 Kč, 6. Stojací dřevěné hodiny hnědé BELMAX 170 cm 20.000 Kč, 8. 2 alabastrové sošky - Pegas a Léda 1.000 Kč, 14. 2 ks meče 600 Kč, 27. Horské kolo pánské zn. EAGLE 3.000 Kč. II. Do výlučného vlastnictví žalované D.N. se přikazují následující věci: 2. Sedací souprava hnědá - gauč a 2 křesla 5.000 Kč, 4. Trofeje zvíře 6.400 Kč, 5. Konferenční stůl rustikální 4.000 Kč, 7. 11 ks perokreseb, autor Všetula 16.500 Kč, 9. Stolní lampa 400 Kč, 10. Ložnicový nábytek - rustikální postel a 2 noční stolky + komoda 15.000 Kč, 12. Kuchyňská linka, včetně spotřebičů (myčka, sporák, pečící trouba, chladnička) 56.000 Kč, 17. Vodní vysavač značky Gioel 3.000 Kč, 18. Nábytek jídelny rustikální - lavice rohová, jídelní stůl, 2 ks čalouněné židle, příborníky 35.000 Kč, 19. Nábytek obývacího pokoje rustikální - vitríny prosklené 2 ks, skleník 2 ks, skříňka 24.000 Kč, 20. Rustikální komoda 9.000 Kč, 24. JVC věž 500 Kč, 26. Osvětlovací tělesa v domě 2.900 Kč, 28. Horské kolo dámské 4.000 Kč. Do výlučného vlastnictví žalované D.N. se přikazují nemovitosti zapsané na listu vlastnictví 142 pro obec Uherský Ostroh, katastrální území Uherský Ostroh, zapsané u Katastrálního úřadu pro Zlínský kraj, katastrální pracoviště Uherské Hradiště, a to rodinný dům č. p. XXXXX, na pozemku XXXXX a pozemky XXXXX - zastavěná plocha a nádvoří, XXXXX - zahrada, XXXXX - zahrada, XXXXX - zahrada, XXXXX - orná půda, XXXXX - orná půda, XXXXX - orná půda. III. Žalovaná je povinna vydat žalobci věci pod položkami: 1. Kulečnickový stůl zn. PREMIER 25.000 Kč, 6. Stojací dřevěné hodiny hnědé BELMAX 170 cm 20.000 Kč, 8. 2 alabastrové sošky - Pegas a Léda 1.000 Kč, 14. 2 ks meče 600 Kč, 27. Horské kolo pánské zn. EAGLE 3.000 Kč. IV. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na vyrovnání podílu částku 1.315.800 Kč, do 15 dnů od právní moci rozsudku. V. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. VI. Účastníci jsou povinni zaplatit České republice - Okresnímu soudu v Uherském Hradišti náklady řízení, a to žalobce V.Z. v částce 12.175 Kč a žalovaná D.N. v částce 7.175 Kč, do 3 dnů od právní moci rozsudku.

Podle podstatného odůvodnění rozhodnutí soudem I. stupně manželství účastníků uzavřené dne 2. 7. 1994 bylo rozvedeno rozsudkem Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 6. 4. 2005, č. j. 6 C 377/2004-16, který nabyl právní moci dne 24. 5. 2005. Vzhledem k datu zahájení řízení (9. 7. 2007) byla právní věc účastníků hmotněprávní posuzována podle občanského zákoníku (dále jen obč. zák.) účinného do 31. 12. 2013 (§ 3028 odst. 3 zákona č. 89/2012Sb., nový občanský zákoník). Ze shodných tvrzení obou účastníků bylo zjištěno, že po zániku manželství a zániku společného jmění manželů (dále jen SJM), nedošlo mezi nimi k vypořádání dohodou. Návrh na vypořádání podal žalobce u soudu před uplynutím tříleté lhůty (§ 150 odst. 4 obč. zák.). Soud I. stupně vypořádal jen ty věci, resp. majetek náležející do SJM, které účastníci předmětem řízení učinili, a to ve tříleté lhůtě po rozvodu manželství. Totéž platí i pro zápočty toho, co bylo vynaloženo ze společného majetku na výlučné majetky manželů a naopak s poukazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu 22 Cdo 684/2004, 22 Cdo 1112/2006. V tříleté lhůtě po rozvodu manželství tedy do 23. 5. 2008 nebyla žaloba žalobcem doplněna a v této lhůtě nečinila předmětem vypořádání SJM ani žalovaná. Proto pro vypořádání SJM

účastníků vycházel toliko z žaloby. Účastníci se shodli na tom, že do SJM patří nemovitosti zapsané na listu vlastnictví č. 142 pro obec Uherský Ostroh, katastrální území Uherský Ostroh, u Katastrálního úřadu pro Zlínský kraj, katastrální pracoviště Uherské Hradiště, jak jsou označeny ve výroku rozsudku. Dále se shodli na tom, že nemovitosti užívá žalovaná a že po rozvodu manželství mají být přikázány do jejího vlastnictví. Nemovitosti v ceně stanovené znaleckým posudkem společnosti XXXXX proti které neměl žádný z účastníků námitky, v částce 2.500.000 Kč, proto přikázal do vlastnictví žalované. Z původně 29 položek označených movitých věcí se účastníci shodli na tom, že patří do SJM věci, jak jsou konkretizovány ve výroku I. a II. rozhodnutí včetně toho, kdo je má v držení. Jejich ceny byly stanoveny znaleckým posudkem a rovněž nebyly žádným z účastníků zpochybněny. Převážně byly přikázány tomu z účastníků, který je má v držení, s výjimkou věcí pod položkami 1, 6, 8, 14 a 27, které jsou v držení žalované. Tato souhlasila s tím, aby byly přikázány do vlastnictví žalobce, který o ně projevil zájem s výjimkou položky 1, o kterou neprojevil zájem žádný z nich. I tato však byla přikázána do vlastnictví žalobce z důvodu snížení vypořádacího podílu. Předmětem vypořádání nebyla pasiva SJM, když žalobou nebyla uplatněna. Hodnota vypořádaného majetku SJM činí 2.730.800 Kč, z toho nemovitostí 2.500.000 Kč a movitých věcí 230.800 Kč. Žalobci se dostává z věcí přikázaných do jeho vlastnictví hodnota 49.600 Kč, žalované 2.681.200 Kč. Při zásadě rovnosti podílů obou účastníků byla žalované uložena povinnost doplatit žalobci na vyrovnání podílu částku 1.315.800 Kč. Žalovaná s vypořádáním ve formě rovnosti podílů zásadně nesouhlasila. Poukazovala na to, že to byla právě ona, která během manželství se zvýšeným úsilím, tedy výrazně vyšší mírou, přičinila na získání a udržení majetku tvořícího SJM, neboť úspěšně vykonávala podnikatelskou činnost, žalobci dokonce platila zdravotní pojištění, neboť žalobce během manželství nedosahoval žádný příjem. Soud I. stupně pro vypořádání podílů aplikoval ust. ustanovení § 149 odst. 2 věta první obč. zák., když základní vyvratitelnou právní domněnkou pro vypořádání jsou stejné podíly obou manželů na majetku patřícím do SJM. Podle soudní praxe je odklon od rovnosti podílů manželů na majetku v SJM namístě jen za situace, kdy zvýšené úsilí jednoho z manželů zajistilo nabytí a udržení majetku značné hodnoty s poukazem na ustanovení § 149 odst. 3 věta poslední obč. zák. s demonstrativním výčtem okolností, k nimž se přihlíží, tj. že při určení míry přičinění je třeba vzít též zřetel k péči o děti a k obstarávání společné domácnosti. V souzené věci účastníci neměli nezletilé děti. Příslušným podílem je třeba hodnotit práci i toho z manželů, který sice nepřináší společné domácnosti ze svého povolání peněžní příjmy, ale přesto vlastním přičiněním, které se projevuje v konkrétní práci má nezanedbatelný vliv na prosperitu domácnosti. Žalobce v průběhu manželství nebyl zaměstnán v pracovním poměru ani sám nepodnikal. Nicméně oba účastníci potvrzovali, že pro výkon povolání žalované zajišťoval žalobce určitý servis. Soud I. stupně shledal za prokázané, že žalobce při podnikání žalované vypomáhal, že na tomto způsobu podnikání se účastníci v době, kdy žili ve shodě dohodli a v tu dobu nebyly žádnými důkazy prokázány nějaké skutečnosti, že by tento způsob výpomoci žalobce ve vztahu k žalované nějak žalované nevyhovoval, vadil, resp. nedostačoval. Pouze samotná skutečnost, že žalobce v tomto období nerealizoval nějaké konkrétní zisky, nepovažuje soud I. stupně za důvod, pro který by podíly na majetku patřícím do SJM měly být rozděleny jiným podílem, než rovným. Závažnými důvody, při kterých se vychází při vypořádání SJM z nerovných podílů jsou např. alkoholismus, či užívání drog jedním z manželů, výkon trestu odnětí svobody, lehkomyšlné přebírání závazků apod. Žádná tato skutečnost prokázána nebyla. Údaje každého z účastníků, že ten druhý odnesl, resp. zatajil nějaké finanční prostředky patřící do SJM, nehodnotil, neboť jak bylo uvedeno, finanční hotovost nebyla předmětem vypořádání.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto výrokem V. rozhodnutí soudu I. stupně s přihlédnutím k charakteru řízení a k ustanovení § 142 odst. 2 o. s. ř. Podle § 148 odst. 1 o. s. ř. bylo rozhodnuto povinnosti každého z účastníků nahradit náklady státu výrokem VI., když u žádného z nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, přičemž bylo přihlédnuto k záloze složené žalovanou na znalecké dokazování.

Proti rozhodnutí podala odvolání žalovaná. V podstatném namítala předčasnost rozhodnutí, když nebyly provedeny důkazy jí navržené a v důsledku toho soud I. stupně neúplně zjistil skutkový stav. Vytýkala soudu I. stupně rovněž nesprávné právní posouzení věci. Uvedla, že označila celou řadu důkazů, ze kterých je zřejmé, že zvýšenou mírou vynaloženého úsilí jako vysoce specializované odbornice a jako doktorka medicíny přispěla k získání majetku patřícího do SJM. Z jí označených svědků byl vyslechnut toliko O.Z., nevlastní syn žalobce a nebyl připuštěn výslech dalších svědků s tím, že ve lhůtě tří let nebyl takový procesní návrh podán. Soud I. stupně uzavřel, že žalobce pomáhal žalované při podnikání, aniž by se zabýval mírou a časovým rozsahem pomoci a vycházel toliko z vyjádření účastníků a svědků, dětí žalované. Poukázala na délku a hospodárnost řízení. Má za to, že dokazování bylo povrchní a formalistické, neměla možnost prokázat skutečnou míru přičinění, čímž byla značně zkrácena na svých procesních právech. Míra přičinění je již zřejmá stupněm vzdělání obou účastníků. I když vybízela žalobce k výkonu práce odpovídající jeho vzdělání (maséra), žalobce na to nereflektoval, což potvrdila svědkyně M.. Již proto žalobce nemohl být nápomocen při výkonu její lékařské praxe. Jednorázová pomoc žalobce v počátcích podnikání žalované v Košicích neměla být hodnocena z hlediska spoluúčasti na jejím podnikání. Soud I. stupně dále se nevypořádal se skutečností, že žalovaný při vstupu do manželství byl nemajetný, zatímco žalovaná byla dobře zabezpečená. Nezabýval se ani mírou, jakou se účastníci přičinili o udržení společného majetku, když navrhovala celou řadu důkazů, že žalobce lehkovážně nakládal s jejími příjmy např. nákupy bezcenné bižuterie. Z jí předložených důkazů vzniklo důvodné podezření z „tunelování“ společného majetku žalobcem, odcizením většího množství finančních prostředků. Soud I. stupně se v uvedené souvislosti nezabýval jí učiněným trestním oznámením na žalobce, ani svědeckou výpovědí jejího syna V. N., který potvrdil, že žalobce si vzal peníze jako svůj podíl na spoluzití s ní, stejně jako se vyjádřil k míře, s jakou se žalobce podílel na obstarávání společných věcí. Proto také předpokládala, že žalobce již nebude uplatňovat nárok na další vypořádání. Uvedené výtky svědčí nesprávnému skutkovému zjištění soudu I. stupně, tendenčně vyložené v její neprospěch, včetně problematiky kufříku s hotovostí řádově přes 10 mil. Kč. Vzhledem k uvedenému považuje rozhodnutí soudu I. stupně za nepřezkoumatelné, což odůvodňuje a navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Žalobce se k odvolání písemně nevyjádřil.

Odvolací soud po zjištění, že odvolání bylo podáno osobou k tomu oprávněnou (§ 201 o. s. ř.) v zákonné lhůtě (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), týká se rozhodnutí, proti němuž je odvolání přípustné (§ 202 odst. 1 a contr. o. s. ř.), podle obsahu (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) byly uplatněny zákonné odvolací důvody (§ 205 odst. 2 písm. d/, e/, g/ o. s. ř.), po přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo v systému neúplné apelace (§ 119a o. s. ř.), dospěl k závěru, že odvolání žalované není důvodné.

Soud I. stupně učinil dostatečná skutková zjištění pro rozhodnutí ve věci samé na základě tvrzení účastníků a k jejich návrhu provedených důkazů, ze kterých vyvodil zákonu odpovídající skutkové i právní závěry.

Z podrobného odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, že soud I. stupně provedené důkazy hodnotil jednotlivě i v jejich vzájemné souvislosti (§ 132 o. s. ř.), projevil, které skutečnosti má za prokázány a které nikoliv, o které důkazy opřel své skutkové zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil. Srozumitelně vyjádřil, jaký učinil závěr o skutkovém stavu a jak věc posoudil po stránce právní (§ 157 odst. 2 o. s. ř.). Proto lze na jeho přiléhavé odůvodnění pro stručnost odkázat.

Pro zjištění rozsahu SJM soud I. stupně vycházel vedle nesporných tvrzení účastníků (§ 120 odst. 3 o. s. ř.).

Pro právní posouzení věci vycházel z aktuální soudní judikatury, podle které řízení o vypořádání SJM je řízením, ve kterém mají účastníci na obou stranách sporu jak postavení navrhovatele, tak i postavení odpůrce – iudicium duplex (blíže viz např. rozsudek NS ČR sp. zn. 22 Cdo 684/2004).

To vyplývá z toho, že každý z nich může do tří let od zániku SJM označovat majetek, který je třeba vypořádat, aniž by šlo formálně o vzájemnou žalobu, že soud není vázán návrhy účastníků a konečně z toho, že podá-li jeden z bývalých manželů návrh na vypořádání SJM, je tím konzumováno i žalobní právo druhého z nich, který již žalobu nemůže podat.

Rovněž podle ustálené judikatury v řízení o vypořádání SJM soud I. stupně vypořádal jen ten majetek či hodnoty tvořící SJM, které účastníci navrhli k vypořádání soudním rozhodnutím do tří let od jeho zániku (blíže viz např. rozhodnutí NS ČR sp. zn. 22 Cdo 1112/2006).

V návaznosti na uvedené se dovozuje nepřipustnost uplatnění společné pohledávky v režimu SJM, pokud nebyla uplatněna v uvedené tříleté zákonné lhůtě podle § 150 odst. 4 obč. zák. (blíže viz např. rozhodnutí NS ČR 22 Cdo 1192/2007, 22 Cdo 2674/2012).

Jestliže odvolatelka namítá zkrácení na svých procesních právech tím, že nebyly provedeny důkazy jí navržené v uvedených souvislostech vymezující předmět řízení, nebylo ji možno přisvědčit, neboť její tvrzení po uplynutí tří let od zániku manželství, stejně jako četné návrhy důkazních prostředků zejména svědeckých výpovědí k nim se vymykaly v daném případě žalobou vymezenému předmětu řízení.

Jestliže až v odvolacím řízení žalovaná s poukazem na neprovedené důkazy jimi hodlala prokazovat disparitu vypořádacího podílu, vzhledem k zásadě neúplné apelace tak již nemohla učinit (§ 119a o. s. ř.).

Soud I. stupně se náležitě vypořádal v odvolacím řízení opětovně uplatněnou námitkou žalované, aby v její prospěch byla aplikována disparita podílů, tj. uplatnění principu zásluhovosti (§ 149 odst. 3 obč. zák.). Proto se v uvedeném ohledu na závěry soudu I. stupně pro stručnost odkazuje.

Podle § 149 odst. 1, 2, 3 obč. zák. společné jmění manželů zaniká zánikem manželství. Zanikne-li společné jmění manželů, provede se vypořádání, při němž se vychází z toho, že podíly obou manželů na majetku patřícím do jejich společného jmění jsou stejné.

Změna rozsahu SJM účastníků ve smyslu ust. § 143a odst. 1 obč. zák. ani podle § 148 odst. 1 obč. zák. nebyla soudem zjištěna, ani účastníky tvrzena.

Soud I. stupně srozumitelně a s oporou v provedených důkazech vysvětlil, proč při přihlédnutí ke všem zjištěným okolnostem neshledal důvod uplatnění shora uvedeného principu zásluhovosti podle § 149 odst. 2 o. s. ř.

Podle ustálené soudní judikatury výše podílů manželů mohou nepochybně ovlivnit takové okolnosti (negativní okolnosti), jak uvedl soud I. stupně jako alkoholismus a užívání drog jedním z nich, výkon trestu odnětí svobody lehkomyšlné přebírání závazků apod.

Žádná taková negativní okolnost nebyla v řízení tvrzena, ani prokázána.

Mezi takové ani z hlediska jiných okolností pro posouzení zásluhovosti každého z nich nepatří v průběhu manželství oběma manžely po dobu několika let akceptovaný způsob společného hospodaření, včetně vytváření společných majetkových hodnot bez ohledu na výši příjmu a úsilí, jakým se každý z nich o to zaslouží. Již vůbec není akceptovatelné, z hlediska rovnosti práv a povinností manželů, aby disparita byla odůvodněna rozdílem vzdělání či společenského postavení.

Je třeba připomenout, že v řízení o rozvod manželství účastníků podle spisu Okresního soudu v Uherském Hradišti sp. zn. 6 C 377/2004, který byl proveden k důkazu soudem I. stupně v tomto řízení, odvolatelka v návrhu, kterým se domáhala rozvodu manželství podaném dne 16. 12. 2004 uvedla, že: „...Větší problém se objevil v soužití v roce 2004, kdy se manželovo chování opět radikálně změnilo. Omítal mi pomáhat doma i v práci“

Nebylo zpochybňováno účastníky řízení, že od roku 2004, od kdy se jejich manželství stalo nefunkční, nebylo do SJM pořízeno nic z toho, co bylo žalobou navrženo k vypořádání.

Nebylo možno přisvědčit odvolatelce, že i když za trvání manželství podnikala a z hlediska reálných příjmů se větší mírou či dokonce výlučně zasloužila o získání společného majetku, že by tato skutečnost byla dostatečná pro závěr o disparitě podílů, jestliže žalobce jí v podnikání byl nevýdělečným způsobem nápomocen (blíže viz např. rozhodnutí NS ČR sp. zn. 22 Cdo 3433/1999, 22 Cdo 3044/2011).

Pracovní úspěchy, které dosáhl jeden z manželů podle ustálené judikatury jsou nezřídka výsledkem nejen morální podpory druhé manželky, který vytváří potřebné zázemí, což v daném případě bylo potvrzeno žalovanou nejen ve zmíněném rozvodovém řízení, ale i svědeckými výpověďmi dětí žalované.

Z uvedených důvodů bylo napadené rozhodnutí soudu I. stupně ve všech jeho výrocích včetně nákladových a uložených lhůt plnění jako věcně správných potvrzeno (§ 219 o. s. ř.).

Delší lhůta než tři dny od právní moci rozhodnutí (§ 160 odst. 1 věta po středník o. s. ř.) k vyplacení vypořádacího podílu byla určena podle § 160 odst. 1 věta za středníkem o. s. ř. s přihlédnutím k výši podílu, který má být vyplacen na straně jedné. Na straně druhé žalovaná nabývá nezanedbatelnou majetkovou hodnotu, s čímž souhlasila a musela proto počítat s finanční připraveností pro vypořádání podílu. V neposlední řadě v zájmu toho, aby se v přiměřeně reálné lhůtě oprávněnému dostalo plnění podle rozhodnutí o vypořádání SJM.

Žalobce byl v odvolacím řízení zcela úspěšný, což by odůvodňovalo podle § 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. přiznáním mu práva na náhradu nákladů. Toho se však výslovně vzdal, což odůvodňuje výrok II. tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání podané do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Okresního soudu v Uherském Hradišti, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně
dne 15. října 2014

Mgr. Dalibor Bruk v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Jarmila Julinová